

УДК 349.6(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v1.2024.12>**Л. І. Кіріна**

юрист 1-ї категорії

*Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень
імені В. К. Макутова Національної академії наук України»
orcid.org/0000-0002-9819-9534*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я ТА САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ МІСТ

Метою статті є дослідження актуальних проблем державного регулювання та державного нагляду (контролю) у сфері захисту здоров'я та санітарного та епідеміологічного благополуччя населення міст. Встановлено, що змістом відносин державного регулювання у цій сфері є: – медико-санітарна регламентація; – державна реєстрація хімічних та біологічних небезпечних факторів; – державна реєстрація дезінфекційних засобів.

Авторкою аргументовано положення, відповідно до якого термін «сфери господарської діяльності» слід пов'язувати із іншою категорією – «органи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері». При цьому встановлено, що у законодавстві не наведено перелік органів державного нагляду (контролю) у відповідній сфері господарської діяльності, а також сфери такої діяльності. Подібна ситуація не узгоджується із положеннями загальних вимог до здійснення державного нагляду (контролю).

Проведений аналіз чинного санітарного законодавства України дозволив виокремити кілька понять, розмежування та співвідношення між якими не проведено. В той же час, на підзаконному рівні предмет державного нагляду (контролю) у сфері захисту здоров'я та санітарного та епідеміологічного благополуччя населення диференційований за такими критеріями: – стан екологічних детермінантів здоров'я; – вид господарської діяльності; – об'єкт державного нагляду (контролю).

Обґрунтовано, що для сучасного стану законодавства про систему громадського здоров'я найбільш актуальним є питання про співвідношення понять «державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності» та «епідеміологічний нагляд (спостереження)». Встановлено, що функціями щодо державного нагляду (контролю) за дотриманням санітарного законодавства наділена значна кількість суб'єктів, повноваження яких регулюються окремими нормативно-правовими актами різної юридичної сили. Це послаблює ефективність державного нагляду (контролю) у цій сфері, а також ускладнює систематизацію відповідних приписів в єдиному законодавчому акті.

Ключові слова: державний нагляд (контроль), санітарне законодавство, санітарно-епідемічне благополуччя населення, санітарно-епідеміологічний нагляд, система громадського здоров'я.

Kirina L. I. STATE REGULATION AND CONTROL IN THE FIELD OF HEALTH PROTECTION AND SANITARY AND EPIDEMIOLOGICAL WELL-BEING OF THE URBAN POPULATION

The purpose of the article is to study the topical issues of state regulation and state supervision (control) in the area of health protection, sanitary and epidemiological well-being of urban population. It is established that the content of state regulation relations in this area is as follows: – medical and sanitary regulation; – state registration of chemical and biological hazards; – state registration of disinfectants.

The author argues that the term "spheres of economic activity" should be associated with another category – "bodies of state supervision (control) over compliance with the requirements of sanitary legislation in the relevant sphere". It has been established that the legislation does not provide a list of state supervision (control) bodies in the relevant area of economic activity, as well as the scope of such activity. This situation is not consistent with the provisions of the general requirements for state supervision (control).

The analysis of the current sanitary legislation of Ukraine allowed us to distinguish several concepts, the distinction and correlation between which has not been made. At the same time, at the bylaw level, the subject of state supervision (control) in the field of health protection and sanitary and epidemiological well-being of the population is differentiated by the following criteria – state of environmental determinants of health; – type of economic activity; – object of state supervision (control).

It is substantiated that for the current state of public health legislation, the most relevant issue is the correlation between the concepts of "state supervision (control) over compliance with the requirements of sanitary legislation in the areas of economic activity" and "epidemiological supervision (surveillance)". The author establishes that the functions of state supervision (control) over compliance with sanitary legislation are vested in a significant number of entities whose powers are regulated by separate legal acts of different legal force. This weakens the effectiveness of state supervision (control) in this area and also makes it difficult to systematize the relevant regulations in a single legislative act.

Key words: state supervision (control), sanitary legislation, sanitary and epidemiological welfare of the population, sanitary and epidemiological supervision, public health system.

Постановка проблеми. 1 жовтня 2023 р. введено в дію Закон України «Про систему громадського здоров'я» (далі – закон про СГЗ) [1], який, серед іншого, визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади державного регулювання та контролю у сфері захисту здоров'я та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення (далі – СЕБН) функціонування СГЗ в Україні.

мічні та соціальні засади державного регулювання та контролю у сфері захисту здоров'я та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення (далі – СЕБН) функціонування СГЗ в Україні.

Звертає на себе увагу той факт, що сукупності відносин з державного регулювання присвячено 3 статті закону про СГЗ, як то: 1) медико-санітарна регламентація (ст. 46); 2) державна реєстрація хімічних та біологічних небезпечних факторів (ст. 47); 3) дезінфекційні засоби (ст. 48). Відносини державного нагляду (контролю) (далі – ДН(К)) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для здоров'я та СЕБН регулюються лише однією ст. 49 закону про СГЗ.

Тож, в аспекті надзвичайної важливості для населення України, в тому числі й міського, питань, пов'язаних із захистом їх здоров'я та СЕБ, а також відносно малої дослідженості положень нового закону про СГЗ, проблеми державного регулювання та контролю у сфері захисту здоров'я та СЕБН уявляються достатньо привабливими для наукового аналізу та оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти обраного для дослідження напряму розглядалися достатньо представницькою кількістю вчених, що представляють як галузь знань «Охорона здоров'я» (спеціальності – медицина, громадське здоров'я) так і «Право»: Є.Н. Белей, О.О. Воронятників, М.П. Ліхтер, М.М. Михайленко, Г. Муляр, Є.С. Хайнацький, Г. Шуст та інші. Втім, не зважаючи значний обсяг санітарно-правових досліджень, вбачається недостатньо розкритою сучасна сфера регуляторних та контрольно-наглядових відносин щодо громадського здоров'я.

Відтак, метою даної статті є дослідження актуальних проблем державного регулювання та ДН(К) у сфері захисту здоров'я та СЕБН.

Виклад основного матеріалу. Згідно зі звіту Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) [2] у 2022 р., із запланованих 212 суб'єктів господарювання для проведення заходів державного нагляду (контролю) (далі – ДН(К)), внаслідок виробничої необхідності або воєнного стану було проведено лише 18 перевірок, з яких до переліку подій, що містять ризик настання негативних наслідків, причиною яких могло бути недотримання правил санітарно-епідемічного режиму – 11.

Подібна ситуація обумовлена прийняттям урядової постанови [3], на підставі якої МОЗ було припинено проведення планових та позапланових заходів ДН(К).

Проте, у чинній редакції цієї ж постанови дозволено здійснення позапланових заходів ДН(К) на підставі рішень центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах (у даному випадку – МОЗ) у таких випадках:

– наявність загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природ-

ного середовища та забезпечення безпеки держави;

– виконання міжнародних зобов'язань України протягом періоду воєнного стану.

Відмічу, що відносно МОЗ мова йде про контроль і нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я (далі – ОЗ), зокрема про медико-соціальну експертизу тощо. Що стосується сфери СЕБН, то відповідно до Положення про МОЗ [4], цей орган затверджує уніфіковані форми актів перевірок, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів ДН(К) у сфері санітарного законодавства, СЕБН, а також надає погодження на проведення позапланового заходу ДН(К) центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного законодавства, СЕБН. Крім того, МОЗ має забезпечувати формування та реалізацію державної політики у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження), однак окрім декларації про таке функціональне повноваження жодної іншої згадки у Положенні про МОЗ немає.

Тож, наразі, виходячи з положень закону про СГЗ, наказу МОЗ [5] та Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Держпродспоживслужба) [6], чинної постанови Кабінету Міністрів України [7] санітарне законодавство оперує такими поняттями як:

- 1) ДН(К) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для СЕБН;
- 2) епідеміологічний нагляд (спостереження);
- 3) ДН(К) за дотриманням санітарного законодавства, СЕБН;
- 4) державний санітарно-епідеміологічний нагляд.

Втім, як свідчить аналіз ст. 49 закону про СГЗ, перший і третій види ДН(К) мають розглядитися як тотожні, адже в ч. 1 даної статті вживається поняття «ДН(К) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності». Ймовірно останню складову цього поняття, а саме «сфери господарської діяльності», слід пов'язувати із іншою категорією згаданого вище припису «органи ДН(К) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері». Хоча ані переліку таких органів ДН(К) у відповідній сфері господарської діяльності, ані власне таких сфер у законі про СГЗ не наведено.

Подібний стан правової урегульованості не узгоджується із положеннями загальних вимог до здійснення ДН(К), згідно із якими виключно законами встановлюються [8, ч. 4 ст. 4]: – органи, уповноважені здійснювати ДН(К) у сфері господарської діяльності; – види господарської діяльності, які є предметом ДН(К). Єдине, що звужує межі «відповідної сфери господарської діяльності», так це її можливість становити ризик для СЕБН.

Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері с СЕБН та періодичність здійснення планових заходів ДН(К) Держпродспоживслужбою визначено урядовою постановою [9].

В той же час, уніфікована форма акту, складеного за результатами проведення планових (позапланових) заходів ДН(К) щодо дотримання суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері СЕБН затверджена наказом МОЗ [10].

Зокрема, в останньому передбачено зазначення, у тому числі, й такої інформації про суб'єкта господарювання, щодо якого проводиться захід ДН(К):

1) вид суб'єкта господарювання за класифікацією суб'єктів господарювання (суб'єкт мікро-, малого, середнього або великого підприємництва), ступінь ризику;

2) види об'єктів та/або види господарської діяльності (із зазначенням коду згідно з КВЕД), щодо яких проводиться захід.

Останні, виходячи зі змісту уніфікованої форми акту, диференційовані наступними чином: 1) стан екологічних детермінантів здоров'я – питна вода, питне водопостачання та водовідведення; 2) вид господарської діяльності, що може становити ризик для СЕБН – здійснення промислової, сільськогосподарської, виробничої діяльності та надання послуг; 3) об'єкт ДН(К) – дошкільний навчальний заклад, дитячий заклад оздоровлення та відпочинку (крім наметових), заклад загальної середньої освіти, перукарні та салони краси, радіотехнічний об'єкт.

Що стосується державного санітарно-епідеміологічного нагляду (далі – СЕН), слід погодитися із думкою М.М. Михайленко, яка зауважує, що в умовах створення національної СГЗ в Україні є нагальна потреба визначення місця державного СЕН в даній системі. [11, с. 126].

Водночас, слід звернути увагу, що наразі чинним залишається Положення про державний СЕН в Україні [7], яке було затверджене відповідно до ст. 31 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», що втратив чинність із введенням в дію закону про СГЗ.

Державний СЕН, відповідно до зазначеної постанови уряду, здійснювався головними державними санітарними лікарями, їх заступниками, іншими посадовими особами, а також установами і закладами державної санітарно-епідеміологічної служби (далі – ДСЕС) у порядку запобіжного та поточного нагляду. Проте ще у 2017 р. ця служба була ліквідована, а завдання і функції з реалізації державної політики у сфері СЕБН та із здійснення ДН(К) за дотриманням вимог санітарного законодавства були покладені на Державну службу з питань безпечності харчо-

вих продуктів та захисту споживачів (далі – Держпродспоживслужба) [12].

Здійснення відповідно до закону ДН(К) за дотриманням санітарного законодавства, СЕБН є одним з основних завдань Держпродспоживслужби [6].

Тож, правовий інститут ДН(К) у сфері захисту здоров'я та СЕБН наразі не втрачає своєї актуальності в аспекті виявлення сучасного стану та проблем, що супроводжують його розвиток.

Зокрема, свого часу Є.Н. Белей справедливо наголошувала, що низкою нормативно-правових актів закріплено більше 20 процедур контролю і нагляду, які здійснюються суб'єктами публічної адміністрації у сфері ОЗ. Проте загальний стан нормативно-правового забезпечення характеризується численними прогалинами та іншими недоліками, які виражаються у відсутності порядків реалізації, відсутності або нерозмежованості повноважень різних суб'єктів публічної адміністрації щодо здійснення окремих з них, неточностях та незрозумілості окремих положень тощо [13, с. 46].

З введенням в дію 01.10.2023 р. закону про СГЗ [9], який, серед іншого, встановлює правові та організаційні засади здійснення ДН(К) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для СЕБН, питання ДН(К) у сфері захисту здоров'я та СЕБН значно актуалізувалися в умовах пандемічних та збройних загроз.

Порівнюючи поняття державного контролю з наглядом у сфері СЕБН, О.О. Воронятніков пропонує такі їх визначення [14, с. 50]:

– контроль – діяльність компетентних державних органів та їх посадових осіб змістом якої є застосування заходів щодо попередження та усунення порушень санітарно-епідемічного законодавства, виявленні причин та умов, що сприяли порушенню даних норм, а також застосуванні заходів відповідальності до осіб, винних у порушенні діючого законодавства, що спричинили негативний ріст показників захворюваності для даної території та зниження факторів безпеки середовища життєдіяльності, погіршення умов проживання для населення визначених санітарно-епідемічними нормами;

– нагляд – законодавчо регламентована діяльність компетентних суб'єктів щодо здійснення спостереження, перевірки та моніторингу за виконанням та додержанням норм санітарно-епідемічного законодавства, а також вжиття відповідних обмежувальних заходів у разі виявлення порушення норм санітарно-епідемічного законодавства з відповідним інформуванням про результати такої діяльності компетентні органи та громадськість.

Подібне розуміння складових ДН(К) у сфері СЕБН не позбавлене недоліків. Зокрема, незро-

зуміло: – чому нагляд є «законодавчо регламентованою діяльністю», а контроль – «діяльністю»; чому контроль є «діяльністю компетентних державних органів та їх посадових осіб», а нагляд – «діяльністю компетентних суб'єктів». Тобто, у визначеннях слабо прослідковується співвідношення та розмежування ланок «контролюючий суб'єкт – підконтрольний суб'єкт», «предмет та об'єкт контролю – предмет та об'єкт нагляду», «форма контролю – форма нагляду» тощо. Більше того, виникає питання про доцільність диференціації цих понять, адже і у Законі України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [8] і у законі про СГЗ ці поняття ототожені.

З іншого боку, важливим аспектом ДН(К) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для здоров'я та у сфері СЕБН, є з'ясування системи органів ДН(К) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері. Принаймні таким чином сформульоване положення ст. 49 закону про СГЗ.

Після ліквідації ДСЕС, окрім Держпродспоживслужби, її функції були передані МОЗ та Державній службі України з питань праці (далі – Держпраці). Зокрема, МОЗ забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження), а також забезпечення формування державної політики у сферах СЕБН [4]. Остання реалізуються шляхом затвердження:

1) державних санітарних норм і правил (далі – НіП), санітарно-епідеміологічних та санітарно-протиепідемічних НіП, санітарно-епідеміологічних НіП, протиепідемічних НіП, гігієнічних та протиепідемічних НіП, державних санітарно-епідеміологічних нормативів, санітарних регламентів;

2) показників безпечності та окремих показників якості питної води;

3) показників та критеріїв умов праці, за якими надаються щорічні додаткові відпустки працівникам, зайнятим на роботах, пов'язаних з негативним впливом на здоров'я шкідливих виробничих факторів;

4) показників безпечності харчових продуктів та інших об'єктів санітарних заходів;

5) регламентів використання небезпечних факторів, рівень їх гранично допустимої концентрації та орієнтовно безпечні рівні хімічних і біологічних факторів у предметах та виробках, воді, повітрі, ґрунті;

6) санітарних НіП у сфері охорони праці;

7) уніфікованих форм актів перевірок, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів ДН(К) у сфері санітарного законодавства, СЕБН (крім виконання функцій

з реалізації державної політики у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження).

Також МОЗ надає погодження на проведення позапланового заходу ДН(К) Держпродспоживслужбою (крім виконання функцій з реалізації державної політики у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження)). Останні функції наразі також передано Держпродспоживслужбі.

Держпраці відповідно до покладених на неї завдань, здійснює ДН(К) у сфері гігієни праці, у тому числі нагляд (контроль) за дотриманням вимог санітарних НіП, а також забезпечує складення санітарно-гігієнічних характеристик умов праці для подальшого визначення зв'язку захворювання з умовами праці [15].

Слід звернути увагу й на чинне положення про ДСЕС Державної прикордонної служби України (далі – ДПС), основним завданням якої є участь у реалізації державної політики у сфері СЕБН серед особового складу ДПС і яка є її системою органів забезпечення [16], хоча у законі ні такий орган ні подібні функції ДПС не визначені [17]. Натомість у структурі ДПС серед частин центрального підпорядкування зазначено три (Львівський, Одеський, Київський) санітарно-епідеміологічні загони [18]. Відповідно до покладених на ДСЕС ДПС завдань вона здійснює державний СЕН та контроль за дотриманням вимог санітарного законодавства в Адміністрації ДПС.

Ще одним відомчим суб'єктом, серед функцій якого передбачено контрольно-наглядова діяльність у сфері СЕБН є Державна установа «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» (далі – ЦОЗ ДКВС України). Після ліквідації ДСЕС Державної пенітенціарної служби України [19], посадові та службові особи органів і установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, згідно із законом [20, ст. 18], зобов'язані створювати належні умови для тримання засуджених і осіб, узятих під варту, їх медико-санітарного забезпечення, а також забезпечувати додержання вимог законодавства з СЕН.

ЦОЗ ДКВС України є бюджетним неприбутковим закладом охорони здоров'я, що проводить господарську діяльність з медичної практики і створений для забезпечення виконання завдань ДКВС України із забезпечення надання якісних медичних послуг засудженим та особам, узятим під варту, медичного забезпечення персоналу ДКВС України, державного СЕН в місцях провадження господарської діяльності ЦОЗ ДКВС України та на їх територіях [21]. При цьому цікаво, що власне СЕН, у Положенні про ЦОЗ ДКВС України розглядається як санітарно-гігієнічний та протиепідемічний нагляд.

Нарешті, слід відмітити, що до системи інституційного забезпечення ДН(К) за дотриманням санітарного законодавства, СЕБН необхідно відне-

сти й наступних суб'єктів: 1) лабораторні заклади Міністерства внутрішніх справ України для СЕН у Національній гвардії України [22, ст.21]; 2) державна СЕС Служби безпеки України [23]; 3) Центральне санітарно-епідеміологічне управління Міністерства оборони України [24].

Таким чином, на сьогодні функціями щодо ДН(К) за дотриманням санітарного законодавства, СЕБН наділена значна кількість суб'єктів, як то – Держпродспоживслужба, МОЗ, Держпраці, ДСЕС ДПС України, Служби безпеки України, Центр охорони здоров'я ДКВС України, лабораторні заклади Міністерства внутрішніх справ України для СЕН у Національній гвардії України, Центральне санітарно-епідеміологічне управління Міністерства оборони України, повноваження яких регулюються значною кількістю нормативно-правових актів різної юридичної сили, що послаблює ефективність ДН(К) у цій сфері, а також ускладнює систематизацію відповідних приписів в єдиному акті, зокрема в законі про СГЗ.

Висновки. Проведене дослідження окремих актуальних проблем державного регулювання та ДН(К) у сфері захисту здоров'я та СЕБН дозволили підсумувати наступне.

1. Встановлено, що змістом відносин державного регулювання у сфері захисту здоров'я та СЕБН є: 1.1) медико-санітарна регламентація – встановлення науково обґрунтованих параметрів безпечності для будь-якого небезпечного фактора, присутнього у середовищі життєдіяльності людини, шляхом затвердження державних медико-санітарних нормативів, а за необхідності – також державних медико-санітарних правил (регламентів) використання (застосування); 1.2) державна реєстрація хімічних та біологічних небезпечних факторів – внесення даних до Державного реєстру небезпечних факторів про хімічні речовини та речовини біологічного походження; 1.3) державна реєстрація дезінфекційних засобів – дозвіл на застосування та реалізацію дезінфекційних засобів лише за умови їх державної реєстрації.

2. Визначено, що чинне санітарне законодавство України оперує такими поняттями як: 2.1) ДН(К) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для СЕБН; 2.2) епідеміологічний нагляд (спостереження); 2.3) ДН(К) за дотриманням санітарного законодавства, СЕБН; 2.4) державний санітарно-епідеміологічний нагляд. При цьому певні з них розглядаються як тотожні, оскільки поєднані загальним поняттям «ДН(К) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності».

3. Аргументовано, що термін «сфери господарської діяльності» слід пов'язувати із іншою категорією, як то – «органи ДН(К) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері». При цьому, встановлено, що ані переліку

таких органів ДН(К) у відповідній сфері господарської діяльності, ані власне таких сфер у законі про СГЗ не наведено, що не узгоджується із положеннями загальних вимог до здійснення ДН(К), згідно із якими виключно законами встановлюються: 3.1) органи, уповноважені здійснювати ДН(К) у сфері господарської діяльності; 3.2) види господарської діяльності, які є предметом ДН(К).

4. Виявлено, що на підзаконному рівні предмет ДН(К) у сфері захисту здоров'я та СЕБН диференційований наступними чином: 4.1) стан екологічних детермінантів здоров'я – питна вода, питне водопостачання та водовідведення; 4.2) вид господарської діяльності, що може становити ризик для СЕБН – здійснення промислової, сільськогосподарської, виробничої діяльності та надання послуг; 4.3) об'єкт ДН(К) – дошкільний навчальний заклад, дитячий заклад оздоровлення та відпочинку (крім наметових), заклад загальної середньої освіти, перукарні та салони краси, радіотехнічний об'єкт.

5. Обґрунтовано, що для сучасного стану законодавства про СГЗ, більш актуальними є питання не про розмежування понять «державний нагляд» та «державний контроль», а про співвідношення понять «державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності» та «епідеміологічний нагляд (спостереження)».

6. Встановлено, що функціями щодо ДН(К) за дотриманням санітарного законодавства, СЕБН наділена значна кількість суб'єктів, як то – Держпродспоживслужба, МОЗ, Держпраці, ДСЕС ДПС України, Служби безпеки України, Центр охорони здоров'я ДКВС України, лабораторні заклади Міністерства внутрішніх справ України для СЕН у Національній гвардії України, Центральне санітарно-епідеміологічне управління Міністерства оборони України, повноваження яких регулюються значною кількістю нормативно-правових актів різної юридичної сили, що послаблює ефективність ДН(К) у цій сфері, а також ускладнює систематизацію відповідних приписів в єдиному законодавчому акті.

Література

1. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 6 вересня 2022 р. № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
2. Міністерство охорони здоров'я України. Звіт про виконання річного плану здійснення заходів державного нагляду (контролю) за 2022 рік. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor.pdf>
3. Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2022-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України : постанова Кабінету Міні-

стрів України від 25 березня 2015 р. № 267 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 90). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF#Text>

5. Про затвердження Порядку ведення обліку, звітності та епідеміологічного нагляду (спостереження) за інфекційними хворобами та Переліку інфекційних хвороб, що підлягають реєстрації : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 30 липня 2020 р. № 1726. Офіційний вісник України. 2021. № 4, ст. 242.

6. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів : постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 667. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF#Text>

7. Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні : постанова Кабінету Міністрів України від 22 червня 1999 р. № 1109 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 1217). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-%D0%BF#Text>

8. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

9. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів : постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1164. Офіційний вісник України. 2019. № 4, ст. 147.

10. Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 04.08.2020 р. № 1788. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1244-20#Text>

11. Михайленко М.М. Інституційно-правове регулювання державного санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. Том 33 (72) № 6 2022. С. 126-132. DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/19>

12. Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби від 29 березня 2017 р. № 348. Офіційний вісник України. 2017. № 43, ст. 1329.

13. Белей С.Н. Контроль і нагляд у сфері охорони громадського здоров'я. Вчені записки Таврійського

національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. 2018. Т. 29(68), № 5. С. 41-48.

14. Воронятніков О.О. Поняття та особливості державного контролю за забезпеченням санітарно-епідемічного благополуччя населення та нагляду за забезпеченням санітарно-епідемічного благополуччя населення. Наукові записки. Серія: Право. Вип. 7. Спецвипуск. 2019. С. 46-51.

15. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці : постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text>

16. Про затвердження Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу Державної прикордонної служби України : наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 17.04.2012 р. № 255. Офіційний вісник України. 2012. № 41, ст. 1580.

17. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3 квітня 2003 р. № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text>

18. Державна прикордонна служба України. Структура. Частина центрального підпорядкування. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/structure/>

19. Про затвердження Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу Державної пенітенціарної служби України : наказ Міністерства юстиції України від 23.12.2013 р. № 2720/5 (втратив чинність на підставі Наказу Міністерства юстиції України № 809/5 від 09.03.2017 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2191-13#Text>

20. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України 23 червня 2005 р. № 2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>

21. Про затвердження Положення про Державну установу «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» : наказ Міністерства юстиції України від 07.11.2019 р. № 3443/5. URL: <https://coz.kvs.gov.ua/wp-content/uploads/.pdf>

22. Про Національну гвардію України : Закон України від 13 березня 2014 р. № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>

23. Про затвердження Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу Служби безпеки України : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 01.07.2014 р. № 358. Офіційний вісник України. 2014. № 62, ст. 1726.

24. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України : постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 671 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 р. № 730). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text>